

9. Objawienie Boże

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- Odkrywanie nauki Pisma Świętego dotyczącej Objawienia Bożego;
- Interpretacja dróg poznania Boga w ujęciu św. Augustyna i św. Tomasza z Akwinu.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- Na podstawie analizowanych tekstów biblijnych wylicza poszczególne sposoby objawienia się Boga człowiekowi i je charakteryzuje;
- Definiuje pojęcie „objawienie”;
- Charakteryzuje poszczególne etapy Objawienia Bożego w historii zbawienia;
- Podaje drogi do poznania Boga sformułowane przez św. Augustyna i św. Tomasza;
- Sam potrafi dostrzec dowody na istnienie Boga;
- Kształtuje postawę wiary w istnienie Boga i Jego Objawienie.

3. POJĘCIA, POSTACI

- Objawienie;
- Objawienie naturalne;
- Objawienie nadprzyrodzone;
- Objawienie historyczne;
- Św. Augustyn;
- Św. Tomasz z Akwinu.

4. WARTOŚCI

- Wdzięczność za dzieło stworzenia;
- Wiara w istnienie Boga.

5. SCHEMAT LEKCJI

- Pojęcie „objawienie”;
- Pismo Święte o Objawieniu;

- Katechizm o Objawieniu;
- Dowody na istnienie Boga według św. Augustyna i św. Tomasza.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie:

Metoda – krzyżówka. Nauczyciel rozdaje formularze z hasłem: „OBJAWIENIE”; uczniowie dopisują skojarzenia z hasłem w wierszach poziomych krzyżówki. Następnie wspólnie z nauczycielem wybierają najciekawsze hasła i formułują, z wyników pracy całej klasy, krzyżówkę na planszy lub tablicy. Następnie nauczyciel wyjaśnia etymologię słowa „objawienie” na podstawie tekstu z podręcznika.

Rozwinięcie tematu:

Metoda – papierek lakmusowy. Nauczyciel dzieli uczniów na 3-4-osobowe grupy i rozdaje formularze do pracy w grupach (załącznik 1). Uczniowie pracują z tekstem biblijnym, podkreślając jednym kolorem (np. czarnym) kwestie odnoszące się do postawy człowieka, a drugim (np. czerwonym) – opisujące „działanie” Boga.

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel wprowadza do tematu rozmowy stwierdzeniem, że teksty biblijne pokazują rozmaite sposoby objawiania się Boga człowiekowi. Następnie zadaje uczniom pytania:

- W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi? Odpowiedz na podstawie zamieszczonych tekstów biblijnych.
- W jaki sposób poszczególne osoby odpowiadają na Boże działanie?
- Jak można by nazwać poszczególne rodzaje i sposoby Objawienia?

Metoda – wykład. Następnie nauczyciel dokonuje rozróżnienia na objawienie naturalne, nadprzyrodzone, historyczne, prywatne. Może posłużyć się wyjaśnieniami z KKK (numery 50-53; 65-67), tekstem ks. A. Zuberbiera z podręcznika ucznia. Ukazuje także, że pełnia Objawienia dokonała się w Osobie Jezusa Chrystusa.

Metoda – praca z podręcznikiem. Nauczyciel zadaje pytania:

- Pismo Święte mówi o istnieniu Boga, który objawia się człowiekowi. Czy istnienie Boga da się Waszym zdaniem udowodnić inaczej?
- Jak można rozpoznać istnienie Boga?

W odpowiedzi na te pytania uczniowie wykorzystują analizę tekstów dotyczących dróg poznania Boga (z podręcznika). Nauczyciel odwołuje się do postaci św. Augustyna i św. Tomasza z Akwinu. Na tablicy rysuje tabelę: w jednej kolumnie wypisuje razem z uczniami poszczególne dowody; w drugiej kolumnie ich krótkie wyjaśnienia. Uczniowie podają je w oparciu o teksty z podręcznika.

Zakończenie:

Nauczyciel zbiera zdobyte wiadomości na temat Objawienia i dowody na istnienie Boga. Może posłużyć się tekstem z podręcznika. (Objawienie pochodzi od łacińskiego słowa *revelatio* i oznacza 'zdjęcie zasłony, pokazanie tego, co dotychczas było zakryte, niewidoczne'. Bóg w ciągu dziejów objawia się ludziom na różne sposoby, np. Abrahamowi, Mojżeszowi. Najpełniej jednak objawił się w Osobie Jezusa Chrystusa).

Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna.

(Hbr 1, 1-2a)

Notatka:

Formułowana na bieżąco.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Język polski – Bóg w literaturze;
- Biologia – powstanie świata.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Lekcję można rozpocząć od przeczytania tekstu z podręcznika o Catalinie Rivas i zadaniu pytania:

- Czy Bóg rzeczywiście może się objawić człowiekowi?

Warto odwołać się do wykresu z podręcznika przedstawiającego etapy objawienia się Boga w historii zbawienia.

Nauczyciel po omówieniu dowodów na istnienie Boga może zadać pytanie:

- Czy te dowody przekonują człowieka XXI wieku?

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

MÓW PANIE

Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna jednorodzonego wydał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, lecz miał życie wieczne. Nie posłał Bóg swego Syna na świat po to, aby świat potępił, lecz aby świat został przez Niego zbawiony.

J 3, 16–17

KOŚCIÓŁ
NAUCZA

Spodobało się Bogu w swej dobroci i mądrości objawić siebie samego i ujawnić nam tajemnicę swojej woli, dzięki której ludzie mają przez Chrystusa, Słowo Wcielone dostęp do Ojca w Duchu Świętym i stają się uczestnikami boskiej natury. Otóż przez to objawienie niewidzialny Bóg w nadmiarze swej miłości zwraca się do ludzi jak do przyjaciół i obcuje z nimi, aby ich zaprosić do wspólnoty z sobą i przyjąć ich do niej.

Konstytucja o Objawieniu Bożym (2)

Św. Tomasz urodził się prawdopodobnie w Rocca Serca niedaleko Akwinu w 1225 r. Gdy miał 5 lat, rodzice oddali go do benedyktyńskiego opactwa na Monte Cassino, gdzie opatem był jego wuj. Ponieważ Tomasz pochodził z rodziny arystokratycznej, praktycznie „z góry” przeznaczony był do udziału w „wyższych sferach” społecznych.

Z niewyjaśnionych jednak przyczyn opuścił klasztor i udał się do Neapolu, gdzie podjął studia uniwersyteckie. Tam poznał regułę zakonu dominikanów, do którego wstąpił mając 20 lat. Jego decyzja nie została zaakceptowana przez rodzinę. Krewni robili wszystko, aby przekonać młodego Tomasza do zmiany decyzji, w końcu bracia Tomasza porwali go nawet i więzili kilka lat. Uwolniony sukcesywnie zgłębiał myśli filozofii. Podjął studia w Paryżu i Kolonii, gdzie był uczniem Alberta Wielkiego. Św. Tomasz napisał wiele dzieł filozoficznych i teologicznych, w tym słynną *Sumę Teologiczną*.

Został zaproszony przez papieża Grzegorza X na zwołany do Lyonu sobór powszechny. Tomasz zmarł w drodze na sobór, 7 marca 1274 roku.

Św. Tomasz był wybitnym filozofem, teologiem, uczonym i przyrodnikiem wywodzącym się z tradycji scholastycznej. Był twórcą najważniejszego systemu filozofii chrześcijańskiej, nazywanego później tomizmem.

Papież Jan XXII zaliczył go w poczet świętych kościoła 18 lipca 1323 roku, a papież Pius V ogłosił go 11 kwietnia 1567 roku, jednym z pięciu, doktorem Kościoła zachodniego.

W historii filozofii najważniejszym dziełem św. Tomasza jest jego myśl metafizyczna. Powszechnie znanych jest tzw. pięć dróg do Boga, czyli pięć dowodów na istnienie Boga.

8. Boży człowiek w kolorowym świecie mediów

Załącznik 1

Skutki uzależnień od mediów

SKUTKI FIZYCZNE	SKUTKI PSYCHICZNE

9. Objawienie Boże

Załącznik 1

Teksty biblijne dla grup

Grupa 1

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Głupi [już] z natury są wszyscy ludzie, którzy nie poznali Boga: z dóbr widzialnych nie zdołali poznać Tego, który jest, patrząc na dzieła, nie poznali Twórcy, lecz ogień, wiatr, powietrze chyże, gwiazdy dokoła, wodę burzliwą lub światła niebieskie uznali za bóstwa, które rządzą światem. Jeśli urzeczeni ich pięknem wzięli je za bóstwa – winni byli poznać, o ile wspanialszy jest ich Władca, stworzył je bowiem Twórca piękności; a jeśli ich moc i działanie wprawiły ich w podziw – winni byli z nich poznać, o ile jest potężniejszy Ten, kto je uczynił. Bo z wielkości i piękna stworzeń poznaje się przez podobieństwo ich Stwórcę. Ci jednak na mniejszą zasługują naganę, bo wprawdzie błędzą, ale Boga szukają i pragną Go znaleźć. Obracają się wśród Jego dzieł, badają i ulegają pozorom, bo piękne to, na co patrzą. Ale i oni nie są bez winy: jeśli się bowiem zdobyli na tyle wiedzy, by móc ogarnąć wszechświat – jakże nie mogli rychlej znaleźć jego Pana?

Grupa 2

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Pan ukazał się Abrahamowi pod dębami Mamre, gdy ten siedział u wejścia do namiotu w najgorętszej porze dnia. Abraham spojrzawszy dostrzegł trzech ludzi naprzeciw siebie. Ujrawszy ich podążył od wejścia do namiotu na ich spotkanie. A od dawnszy im pokłon do ziemi, rzekł: „O Panie, jeśli darzysz mnie życzliwością, racz nie omijać Twego sługi! Przyniosę trochę wody, wy zaś rączcie obmyć sobie nogi, a potem odpocznijcie pod drzewami. Ja zaś pójdę wziąć nieco chleba, abyście się pokrzepili, zanim pójdziecie dalej, skoro przechodzicie koło sługi waszego”. A oni mu rzekli: „Uczyn tak, jak powiedziałeś”. Abraham poszedł więc spiesznie do namiotu Sary i rzekł: „Prędko zacyń ciasto z trzech miar najczystszej mąki i zrób podpłomyki”. Potem Abraham podążył do trzody i wybrałszy tłuste i piękne cielę, dał je słudze, aby ten szybko je przyrządził. Po czym, wzięwszy twaróg, mleko i przyrządzone cielę, postawił przed nimi, a gdy oni jedli, stał przed nimi pod drzewem.

Zapytali go: „Gdzie jest twoja żona, Sara?” – Odpowiedział im: „W tym oto namiocie”. Rzekł mu [jeden z nich]: „O tej porze za rok znów wrócę do ciebie, twoja zaś żona Sara będzie miała wtedy syna”. Sara przysłuchiwała się u wejścia do namiotu, [które było tuż] za Abrahamem. Abraham i Sara byli w bardzo podeszłym wieku. Toteż Sara nie miewała przypadku właściwej kobietom. Uśmiechnęła się więc do siebie i pomyślała: „Teraz, gdy przekwitłam, mam doznawać rozkoszy, i mój mąż starzec?” Pan rzekł do Abrahama: „Dlaczego to Sara śmieje się i myśli: Czy naprawdę będę mogła rodzić, gdy już się zestarzałam? Czy jest coś, co byłoby niemożliwe dla Pana? Za rok o tej porze wrócę do ciebie, i Sara będzie miała syna”. Wtedy Sara zaparła się, mówiąc: „Wcale się nie śmiałam” – bo ogarnęło ją przerażenie. Ale Pan powiedział: „Nie. Śmiałaś się!”

Rdz 18, 1-15

Grupa 3

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Gdy Mojżesz pasał owce swego teścia, Jetry, kapłana Madianitów, zaprowadził [pewnego razu] owce w głąb pustyni i przyszedł do góry Bożej Horeb. Wtedy ukazał mu się Anioł Pański w płomieniu ognia, ze środka krzewu. [Mojżesz] widział, jak krzew płonął ogniem, a nie spłonął od niego. Wtedy Mojżesz powiedział do siebie: „Podejdę, żeby się przyjrzeć temu niezwykłemu zjawisku. Dlaczego krzew się nie spala?” Gdy zaś Pan ujrzał, że [Mojżesz] podchodził, żeby się przyjrzeć, zawołał [Bóg do] niego ze środka krzewu: „Mojżeszu, Mojżeszu!”. On zaś odpowiedział: „Oto jestem”. Rzekł mu [Bóg]: „Nie zbliżaj się tu! Zdejm sandały z nóg, gdyż miejsce, na którym stoisz, jest ziemią świętą”. Powiedział jeszcze Pan: „Jestem Bogiem ojca twego, Bogiem Abrahama, Bogiem Izaaka i Bogiem Jakuba”. Mojżesz zasłonił twarz, bał się bowiem zwrócić oczy na Boga.

Wj 3, 1-6

Grupa 4

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Anioł Boży, który szedł na przedzie wojsk izraelskich, zmienił miejsce i szedł na ich tyłach. Słup obłoku również przeszedł z przodu i zajął ich tyły, stając między wojskiem egipskim a wojskiem izraelskim. I tam był obłok ciemnością, tu zaś oświecał noc. I nie zbliżyli się jedni do drugich przez całą noc. Mojżesz wyciągnął rękę nad morze, a Pan cofnął wody gwałtownym wiatrem wschodnim, który wiał przez całą noc, i uczynił morze suchą ziemią. Wody się rozstały, a Izraelici szli przez środek morza po suchej ziemi, mając mur z wód po prawej i po lewej stronie. Egipcjanie ścigali ich. Wszystkie konie faraona, jego rydwany i jeźdźcy weszli za nimi w środek morza. O świcie spojrzął Pan ze słupa ognia i ze słupa obłoku na wojsko egipskie i zmusił je do ucieczki. I zatrzymał koła ich rydwanów, tak że z wielką trudnością mogli się naprzód posuwać. Egipcjanie krzyknęli: „Uciekajmy przed Izraelem, bo w jego obronie Pan walczy z Egipcjanami”.

Wj 14, 19-25

Grupa 5

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Młody Samuel obsługiwał Panu pod okiem Helego. W owym czasie rzadko odzywał się Pan, a widzenia nie były częste. Pewnego dnia Heli spał w zwykłym miejscu. Oczy jego zaczęły już słabnąć i nie mógł widzieć. A światło Boże jeszcze nie zagasło. Samuel zaś spał w przybytku Pańskim, gdzie znajdowała się Arka Przymierza. Wtedy Pan zawołał Samuela, a ten odpowiedział: „Oto jestem”. Potem pobiegł do Helego mówiąc mu: „Oto jestem: przecież mię wołałeś”. Heli odrzekł: „Nie wołałem cię, wróć i połóż się spać”. Położył się zatem spać. Lecz Pan powtórzył wołanie: „Samuelu!”. Wstał Samuel i poszedł do Helego mówiąc: „Oto jestem: przecież mię wołałeś”. Odrzekł mu: „Nie wołałem cię, synu. Wróć i połóż się spać”. Samuel bowiem jeszcze nie znał Pana, a słowo Pańskie nie było mu jeszcze objawione. I znów Pan powtórzył po raz trzeci swe wołanie: „Samuelu!”. Wstał więc i poszedł do Helego, mówiąc: „Oto jestem: przecież mię wołałeś”. Heli spostrzegł się, że to Pan woła chłopca. Rzekł więc Heli do Samuela: „Idź spać! Gdyby jednak kto cię wołał, odpowiedz: Mów, Panie, bo sługa Twój słucha”. Odszedł Samuel, położył się spać na swoim miejscu. Przybył Pan i stanawszy zawołał jak poprzednim razem: „Samuelu, Samuelu!”. Samuel odpowiedział: „Mów, bo sługa Twój słucha”. Powiedział Pan do Samuela: „Oto Ja uczynię taką rzecz Izraelowi, że wszystkim, którzy o niej usłyszą, zadzwoni w obydwu uszach. W dniu tym dokonam na Helim wszystkiego, co mówiłem o jego domu, od początku do końca”.

Sm 3, 1-12

Grupa 6

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Pan rzekł do Eliasza: „Wyjdź, aby stanąć na górze wobec Pana!”. A oto Pan przechodził. Gwałtowna wichura rozwalająca góry i druzgocąca skały [szła] przed Panem; ale Pan nie był w wichurze. A po wichurze – trzęsienie ziemi: Pan nie był w trzęsieniu ziemi. Po trzęsieniu ziemi powstał ogień: Pan nie był w ogniu. A po tym ogniu – szmer łagodnego powiewu. Kiedy tylko Eliasz go usłyszał, zasłoniwszy twarz płaszczem, wyszedł i stanął przy wejściu do grotty. A wtedy rozległ się głos mówiący do niego: „Co ty tu robisz, Eliaszu?”. Eliasz zaś odpowiedział: „Żarliwością rozpałałem się o chwałę Pana, Boga Zastępów, gdyż Izraelici opuścili Twoje przymierze, rozwalili Twoje ołtarze i Twoich proroków zabili mieczem. Tak że ja sam tylko zostałem, a oni godzą jeszcze i na moje życie”.

1 Krl, 19, 9-14

Grupa 7

Jak objawia się Bóg (podkreśl jego działanie czerwonym kolorem), a jaką postawę ma człowiek (podkreśl kolorem czarnym / niebieskim).

Albowiem gniew Boży ujawnia się z nieba na wszelką bezbożność i nieprawość tych ludzi, którzy przez nieprawość nakładają prawdzie pęta. To bowiem, co o Bogu można poznać, jawne jest wśród nich, gdyż Bóg im to ujawnił. Albowiem od stworzenia świata niewidzialne Jego przymioty – wiekuista Jego potęga oraz bóstwo – stają się widzialne dla umysłu przez Jego dzieła, tak że nie mogą się wymówić od winy. Ponieważ, choć Boga poznali, nie oddali Mu czci jako Bogu ani Mu nie dziękowali, lecz znikczemnieli w swoich myślach i zaćmione zostało bezrozumne ich serce. Podając się za mądrych stali się głupimi. I zamienili chwałę niezniszczalnego Boga na podobizny i obrazy śmiertelnego człowieka, ptaków, czworonożnych zwierząt i płazów.

Rz 1, 18-23

12. Do czego potrzebna jest wiara?

Załącznik 1

Kiedy Abram miał już dziewięćdziesiąt dziewięć lat, ukazał mu się we śnie Jahwe i powiedział: Ja jestem Bóg Wszechmocny. Chodź zawsze drogą, którą ci wskażę, i bądź sprawiedliwy. Chcę bowiem zawrzeć z tobą przymierze i obdarzyć cię bardzo licznym potomstwem. Abram upadł na twarz, a Bóg tak mówił do niego dalej: Oto przymierze, które z tobą zawieram: Będziesz ojcem bardzo wielu narodów. Odtąd nie będziesz się już nazywał Abram. Będziesz się teraz nazywał Abraham, to znaczy: Ojciec wielu, gdyż postanowiłem, abyś był ojcem bardzo wielu narodów. Uczynię cię bardzo płodnym i z ciebie wezmą początek liczne narody; od ciebie też będą się wywodzić liczni królowie. Przymierze, które dziś zawieram z tobą i z twoim potomstwem, będzie trwało z pokolenia na pokolenie; będzie przymierzem wiecznym. Będę